

רשימות מדיניות

מן העולם הגדול

א. שלשה¹ מחנות

הריהי ההשקפה המוטעית על האנושיות, שהיא חטיבה אחת. ומכאן—הנהלת עניני המהפכה העולמית מתוך ישיבה בקמל שבמוסקבה. הפאשיסמוס אינו קיים כאירגון בינלאומי. יתר על כן: המצע הרוחני של הפאשיסמוס שונה אצל כל אומה ואומה. כל אומה פאשיסטית— והפאשיסמוס שלה. ולפעמים קברניטיה של אומה זו נוערים חצניהם מן הפאשיסמוס למרות שמדיניותם היא פאשיסטית. לא תמיד הפאשיסמוס האובייקטיבי הוא גם סובייקטיבי ולהיפך. ברשימה זו לא נבדיל בין הפאשיסמוס האמתי ובין פאשיסמוס² השקר.

ובכן: הפאשיסמוס האיטלקי, — הפאשיסמוס בהיא הידיעה, — מתבסס על הרומאנטיקה של רומי העתיקה. רומי של מוטוליני היא רומא של יוליוס קיסר ואבגוסטוס-קיסר ולא רומי של הילדי בראנד (גריגוריוס השביעי) ולא רומי של מירצ'י (ליאו העשירי). זוהי לא רומי של ימי הבינים ושל הרניסאנסה. מוטוליני הולך ומגשים חלום, שאותו חלמו ההוים האיטלקיים פיסראקה, מאקיאלי, מאצ'יני. ולכשאנו עוברים לגרמניה ומתבוננים לפאשיסמוס הנאציסטי, הרי נוכחים אנו, שהוא מתבסס לא על המושג ההיסטורי של אומה (כפאשיסמוס האיטלקי), אלא על המושג הפרי-

בסקירה הקודמת שלנו (יביתרי, חוב' 4) כבר עמדנו על אירופה המחולקת לשני מחנות: א. המחנה הריביזיוניסטי. ב. המחנה הוורסאי. חלוקה זו נוגעת ביחסים שבין המדינות: חלוקה זו היא חיצונית. הריביזיוניסטים דורשים שינויים בגבולות המדיניים הקיימים. ולעומתם, הוורסאיים הם מצדדי הגבולות הקיימים.

אכן, אירופה מחולקת לשני מחנות לא רק לפי הסימן של בעיות מדיניות חיצוניות, אלא גם לפי הסימן של בעיות מדיניות פנימיות. גם בשאלות הפנימיות, הביתיות, של כל מדינה ומדינה מחולקת אירופה לשני המחנות: המחנה הדימוקראטי, או, ליתר דיוק— המחנה הפארלמנטארי. והמחנה הדיקטאטורי. להלן נראה, שיש כאן באמת שלשה מחנות.

הריבזיונה הבינלאומית, — זה שינוי-הערכים הגדול— תקף את אירופה לא רק לגבי גבולות, אלא גם לגבי צורת-השלטון. ריבזיונה פנימית זו היא הדיקטאטורה של הפרולטאריאט במזרח-אירופה והדיקטאטורה הלאומית במרכזה. קשה לדבר על הפאשיסמוס כעל הופעה בינלאומית. לפאשיסמוס אין הפאשיסטרן שלו. אחת מן הסבות לכשלונו של הסוציאליסמוס בכלל ושל צורתו הקיצונית, — הקומוניסמוס, — בפרט

היסטורי של גזע. הרומאנטיקה של מוסוליני היא רומית-אימפריאלית, הרומאנטיקה של היטלר היא מימי-הביניים. המשורר של מוסוליני הוא ווירגיליוס האימפריאלי, משורר הנאציסטי-מוס הוא הרומאנטיקן ריכארד וואגנר. הפאשיסמוס האובייקטיבי הפולני, – היטאנאציה של פילסודסקי, – מתבססת על רומאנטיקה של עבר קרוב, של ההתקוממויות כלפי המשעבדים. לא נבין את פילסודסקי אם לא נתעניין באישיותו של קוסטיושקו ובמרד של 1831. ולא נבין את שנאתו של פילסודסקי לגבי הפארלמנטריסמוס הפולני אם לא נשים לב לערך השלילי, שהיה ליסיים במאה היזו והיח... הפאשיסמוס הסובייקטיבי הליטאי קשור בוולנה, כמו שהפאשיסמוס האיטלקי קשור ברומי. ווילנה היא רומי שבליטה. נזכור, כיצד שאפה איטליה המתאחדת לכבושה של רומי. הפאשיסמוס בכל עם דוגל בתקופת-הפריחה שלו בעבר ורואה בעבר זה חזות-הכל לגבי העתיד. במובן המדיני-הפנימי מחולקת עכשיו אירופה לשלושה איזורים: (א) האיזור הפארלמנ-טארי, שתופס את כל מערב-אירופה מצפון לדרום וגבול-מזרח לו הגבול הגרמני, האויסטרי והאיטלקי. מן הרינוס והאלפים עד הגבול הסובייטי נמצא האיזור הפאשיסטי של מרכז-אירופה. ומכאן ואילך – מזרח-אירופה, – האיזור הסובייטי. שלש אירופות קיימות: פארלמנטארית, פאשי-סטית ובולשביית. אכן באירופה המערבית יש אי פאשיסטי סובייקטיבי, אמנם, בדמותה של פורטוגאל. ובאירופה המרכזית יש איים אחדים סארלמנטאריים: אויסטריה (לעיתים), הונגריה, בולגריה ורומיניה (להלכה). ועל כולן ציכוסלובאקיה. על זו האחרונה נתעכב. מכמה סבות משטרה של ציכוסלובאקיה הוא

פארלמנטארי. החלק הַצֵּ'כי (ביהם ומיהרן) נמצא במרכז-אירופה במובן גיאוגרפי, אבל במובן ההיסטורי הרי העם הַצֵּ'כי הוא עם מערב-אירופי טיפוסי: עם בעל עבר היסטורי עשיר, עם עירוני, עם תעשיתי. בגבולותיה של הריפּו-בליקה הציכוסלובקית נכללים שני מועטים (הגרמני וההונגארי), שלא יוותרו בשום אופן על ה"אני" הלאומי שלהם. המשטר הפארלמנטארי בציכוסלובאקיה הוא ביטוי של הוויתור מצדו של האימפריאליסמוס הַצֵּ'כי לגבי הגרמנים והמא-דיארים. כל פארלמנטאריסמוס פירושו – ווויתור, ישביל-הזהב. אם האימפריאליזמוס הַצֵּ'כי הכיר בחולשתו לגבי שני מועטיו הראשיים, הרי לגבי שאר המועטים, הבלתי-מפותחים (הסלובאקים והקארפאטורוסים) ולגבי המיעוט הוותרני (היהו-דים), – מתנהלת מדיניות צ'כית שלמה, – דוגמת המדיניות הצרפתית באלזאס, בלא לדבר על זו שבסרבינאציה הצרפתית (פרובאנס) ובקיסון. ראינו, אם כן, שאירופה מחולקת לשלושה מחנות, בהתאם לשני עיקרונים. לפי העיקרון החיצוני, – הרי השלושה הם: אירופה הריביוו-ניסטית, אירופה הוירסאית ואירופה הנייטראלית. ואף לפי העיקרון הפנימי לפנינו שלש אירופות: הפארלמנטארית, הפאשיסטית והסובייטית. ואין הגבולות של העיקרון האחד נושאים בד בבד עם הגבולות של העיקרון השני. המלחמה, שהולכת ומתקרבת בוודאות של כוכב-שבת המתקרב לכדור-ארצנו, תחלק את אירופה, כאמור, לפי העיקרון החיצוני, אף-עלפי שרוב המדינות הפאשיסטיות הן ריביווניסטיות ורוב המדינות הפארלמנטאריות הן וירסאיות. ואין בהווה ובעתיד הקרוב של אירופה אלא מה שהיה בעברה הקרוב ובעברה היותר רחוק שלה. במלחמת 18-1914 היה להקואליציה המרכז-אירופית עם

גרמניה בראשה משטר פארלמנטארי מדומה עם קיסרים הן בחסד עליון והן בחסד־העם. ולעומתה עמדו היאנטאנטה, מצד אחד, כלומר המערב הפארלמנטארי, ומן הצד השני—רוסיה האבסור לוטית של הצאר־בחסד־עליון. ההרמוניה לא היתה גדולה יותר בתקופת המהפכה הצרפתית, בשעה ש צ ר ס ת הריבולוציונית־האימפריאליסטית גלחמה בקואליציה של אירופה הליגטימיסטית, שבראשה עמדה אנגליה הפארלמנטארית. ויבמלחמת שלשים השנה נחלקה אירופה לשני מחנות: המחנה הקתולי והמחנה הפרוטסטאנטי. ואז היתה צרפת הקתולית, שבראשה עמד קארדינאל (רִיֶשֶׁלֶזֶה, הגדול שבמדינאי צרפת מאז ומעולם) על צד המחנה הפרוטסטאנטי. רואים אנו, אם כן, לא בפעם הראשונה עת אירופה מחולקת לשני מחנות צוררים. בתקופתנו שלנו המחנה הריביוניסטי הוא ברובו פאשיסטי והמחנה הווירטאלי הוא ברובו פארלמנטארי. המחנה השואף לשינויי־גבולות שינה את המשטר המדיני בתוכו. ולעומתו המחנה, שעומד על הֶשְׁאָרוֹת־הקייים לגבי גבולות, עומד ברובו על נקודת־מבט של יסטאטוס קבו בסדר הפנימי. המשטר הפארלמנטארי הוא איתן באותן הארצות, שאינן נכנסות אף לאחת משתי הקואליציות והן מחוסרות בעיות חיצוניות חמורות: קודם כל, העולם האנגלו־סאקסי (ברִיטַנְיָה, הדומיניונים, צ'וֹן־אֶמְרִיקָה). הארצות הסקאנדינאביות, הולאנד, ושתי הארצות הבאלטיות הקטנות: אֶסְטוֹנְיָה וְלַאטְוִיָה.

המלחמה האירופית הולכת ומתקרבת, לא הפאשיסמוס הפנימי הוא הגורם למלחמה, אלא הריביוניסמוס הבינלאומי, יותר נכון, הווירסאיסמוס הבינלאומי—

ב. בין סין ליאפאן.

המלחמה השניה האירופית, שתתחולל בין ה"ווירסאיסטים" לבין ה"ריביוניסטים", — שדה הקרב שלה תשמש אירופה. ואולם באופן מקביל תתחולל מלחמה בין אמריקה לבין יאפאן על ההיגיומניה בחופי האוקינוס הגדול (משום־מה הוא נקרא "השקטי") ואיזו ועל ההיגיומניה במזרח הרחוק. מחמת הדבר האחרון כבר היו בעשרות השנים האחרונות כמה מלחמות: א) האינטרֶנְצִיָה של האנגלים בסין בשנות ה-50 וה-60 מפני הפרעות בדרום־סין. ב) המלחמה בין סין ויאפאן בשנת 1894. ג) מרד ה"בוקסרים" בצפונה של סין בשנת 1900 והאינטרֶנְצִיָה של כל המעצמות. ד) מלחמת רוסיה ויפן בשנות 05—1904. ה) מלחמת גרמניה ויאפאן בשנת 1914 ו) מלחמת סין ויאפאן בשנות 33—1932. אנו רואים, שבשלושים־ארבעים השנים האחרונות היו חמש מלחמות; ובכל החמש השתתפה יאפאן. ובכולן, חוץ מאחת, היתה יאפאן הנלחמת. והמלחמות באו בשביל סין, ובעיקר בשביל קוֹנְיָאָה ומאנג'וריה. כי לא בפעם הראשונה משמשת מאנג'וריה שדה־קטל. וכל המלחמות הללו באו לשם הירושה הסינית. סין, זה הענק על רגלי־תמר, היתה נופלת זה כבר תחת המכות היאפאניות, אילמלא התנגדותם של "השדים הלְבָּנים". יאפאן חולמת זה כבר על "אינדיזאציה" של סין, כלומר, שתהא סין באימפריה היאפאנית מה שהודו היא באימפריה הבריטית. ואם ניצלה סין מגורלה ה"מרי" של הודו, הרי זה אך ורק מפני ששאר המעצמות אינן יכולות לראות את יאפאן כולעת מדינה עצומה כזו. ופעם בפעם מצילות המעצמות האירופיות את סין, ממלחעותיה של יאפאן.

בשנת 1894 הצילו אותה רוסיה, גרמניה וצרפת. בשעת המלחמה האירופית הצילה אותה אמריקה. ואם עכשיו הולכת יאפאן צעד אחר צעד וכובשת מדינה אחר מדינה בסין, הרי זה בשל הסיטואציה הבינלאומית, שאינה מאפשרת למעצמות להתערב לטובתה של סין. להמעצמות של מרכז-אירופה (גרמניה, איטליה) ומערבה (צרפת) אין הדאגות האירופיות נותנות לדאוג לנעשה מעבר לים. אנגליה רואה, אמנם, בדאגה מרובה את התגברותה של יאפאן, אבל היא עסוקה בשמירת-נחלאותיה ואין ברצונה לריב עם מי שהיתה פעם בעלת-בריתה. נשארות, אם כן, רוסיה ואמריקה. המדיניות החיצונית של ססיר נקבעה זה כבר על-ידי לְגִין וצ'יץ'רין: זוהי מדיניות פאסיבית מתוך צפייה להפסקה העולמית. ואמריקה? זו נקטה עד עכשיו לגבי סין פוליטיקה של „דלתים סתוחות“, כלומר, הארץ החזקה במובן כלכלי יכולה לנצל את האפשרויות הכלכליות של סין. אמריקה רגילה לראות את העולם הגדול כשוק גדול. והיא קובעת את הסיטמה: „אמריקה לאמריקנים“. ולעומת סיטמה זו קיימת הסיטמה היאפאנית „אסיה לאסיים“, כלומר, המזרח הרחוק ליאפאן. במשחק המדיני נהגת יאפאן לשחק בקלפים טובים.

והרבה אנו יכולים ללמוד מן המתהווה עכשיו במזרח הרחוק. בדמותו של „העם הסיני“ לפנינו תמונה של עם, שנמצא, אם אפשר לומר כך, במצב סוס-היסטוריים. וכמצב של סין כך אף מצבן של הודו, של הארצות הערביות וכיחוד של מצרים ופרס. הסינים הראו בשנים האחרונות כשרון קולוניאטורי כביר וכח של חידרה כלכלית למופת. במשך של שליש המאה העשרים הם

מיישבים את מאנג'וריה, שמונה עכשיו 25 מיליון של סינים, לכל הפחות. העם הסיני הוא עם של עבודה, ועם מסתפק במועט שבמועט. הוא עם של פועלים, אכרים וסוחרים. לא נדבר כאן על כח הקולוניאציה של הסיני הדרומי, כי יארכו הדברים. לא נדבר על איטור-ההגירה, שנהגו באויסטרליה, בזילאנד החדשה, בצפון אמריקה ובקאנאדה לגבי הקולוניאציה הצהובה. הסינים הראו את כחם כשרונם בכל. אבל כל הכשרונות הללו אינם מספיקים לחיים מדיניים, אם עומם באומה החוש המדיני והצבאי. ומפני שעומם בעמים המפורטים למעלה חוש זה בהחלט, הרי בשביל לשלוט על שלש מאות מיליונים של הודים מספיקים כמאתים אלף בריטים. ואלפים מועטים של בריטים שולטים על סין מיליון מצריים. ומאחר שעד עכשיו שמרו המעצמות זו על זו מ„אינדיאציה“ של סין, הרי תחת השלום השולט בהודו ומצרים המשועבדות נתונה סין לברות לשיניקה של אנארכיה איומה זה עשרות בשנים. בסין אין שלטון מדיני, אלא צל של שלטון בגאנקין הבריה. הצל של שלטון, למרות כל הפראות המורדניות בפי סטודנטים ולמרות הפולחן של סון-יאט-סן, אינו מספיק לשמירתם של גבולות-סין מהתנפלות לזיוות של יאפאן, ומה שגרוע מזה – אינו מספיק לשמירתם של האוכלוסים מתקרה-השורדים של „הנְגְּיראליים“ הסיניים.

הסינים, שנתישבו בהמוניהם במאנג'וריה, עסקו שלא במתכוון ב„בנין-הארץ“. הפוליטיקה לא עניינה אותם כל עיקר. הסינים, ככל יציר חלש, מתרבים במדה מְבַלְחָה. בעולם החי מתרבות הבריות החלשות. המכרסמים, למשל. הריבוי הגדול והעצום הוא המְגֵן עליהם. ובאנושיות

אותו הדבר. הסינים, הערביים מתרבים במדה מבהלת. כמו בעולם-החי, כך בעולם-הממךר חיים, שיש להם אמצעי-הגנה במלחמת הקיום, אינם מתרבים כשפנים וכסינים וערביים.

סין נותנת לנו דוגמא למופת. מה בין איכות לכמות. אם לכמות, הרי מי כסינים? אבל בשעה שהאיכות המדינית של הסינים היא אפסית, הרי אין הכמות מועילה. והתוצאות לנגד עינינו: תמונה עלובה של עם הולך תמס במובן המדיני, ז"א, שמצבו עכשו מזכיר את תקופת החדלון של כמה עמים היסטוריים, ששמותיהם ידועים לנו.

ומסין ליאפאן. בהשוואה לרבע מיליארד של הסינים, הרי חמישים המיליון של יאפאנים הם עם קטן. אבל האיכות היאפאנית היא השלטת על גבי הכמות הסינית. מן הדוגמה של סין יכולים אנו ללמוד מצות "לא-תעשה" ומן הדוגמה של יאפאן - מצות-עשה. כח-החדירה של היאפאנים בשרה-הכלכלה אינו חזק ביותר. משנת 1894 ואילך יצרו היאפאנים אימפריה קולוניאלית די יפה. אבל ב 1914 ק"ר יא ה. סא חא לין ואיי-האוקיגוט התישבו הרבה סוחרים, הרבה פקידים ועוד יותר חיילים יאפאניים ומעט מאד פועלים ואכרים. אם היאפאנים לא הראו את כחם בקולוניאליזציה כלכלית, הרי הראו את עצמם כשליטים מופתיים. היאפאנים שולטים על עשרים המיליונים של הקוריאנים. ומה יודעים אנו על שלטונם זה? - לפקחות הצינית היאפאנית אין גבול. העם היאפאני הוא הלאומי שבעמים. זהו העם בעל הפרצוף הלאומי הכולט ביותר. באיזה בטחון, באיזה ערך עצמי ובוודאות עד לאין סוף יוצרת יאפאן את חייה הלאומיים. - יאפאן זו, שבניה הם קצרי-קומה, שלארצה מראה

של גן אידיליה, שבכל מרחפת בתוכה הקלילות והצעצועיות, פתוח בחלקות הקטנות של האכר, בגשרים וסיים בקירות-הנךר שבין חדר לחדר וביחסים הקלים בין גבר לאשה. יאפאן ידעה לקבל את התכניקה האירופית מתוך שמירה על הנשמה היאפאנית. וזה כחה.

בצבוריות היהודית מפותח עד למאד פולחן-החלש. בתוכנו מוכנים לסגוד לחלש באשר הוא חלש. החולשה למעלה תקשב לנו. העני לעולם צודק בעינינו כריבו עם העשיר. בריב הנצחי שבין שני המינים אנו מוכנים להצדיק את המין החלש; ובסיכסוך בין עם חלש לבין עם חזק לא כל-שכן? - ספגנו לתוכנו את מושגי ה"הומניות" וה"פרוגרסיביות", ששלטו באירופה. רק שלטון רוחני, אמנם, במשך מאתיים השנים עד 1914. מסבות מובנות למדי אנו. היהודים, המעריצים הנהלבים ביותר של החולשה. החולשה והצדק הלכו בתוכנו תמיד שלובי-זרוע. אנו היינו תמיד יותר נוצריים מן הנוצרים. היינו העם הנוצרי ביותר בין כל העמים, שהיו נוצרים רק בשמם. ומתוך סבות אלו כל אחד ואחד מאתנו הוא על צדה של סין ולא על צדה של יאפאן, והרי אין אנו יודעים את הבעיה של המורח הרחוק. מורח זה רחוק מאתנו לא רק במובן גיאוגרפי. מה איכפת לנו במה מחולקות סין ויאפאן? אבל דבר אחד ידוע לנו, והדבר הזה הוא: סין היא החלשה ויאפאן החזקה. ועצם הדבר הזה מספיק, בלא להכנס לביורר-הסבות, שנהיה על צדה של סין.

ואולם באמת לא תמיד צריכים אנו להיות על צדו של החלש. יש שהחזק הוא הצודק. ובתורתנו כתוב: וידל לא תהדר בריבו. - יאפאן היא הצודקת למרות מה שהיא החזקה.

פוליטיקה. והנה נהגו כך המתיישבים הסיניים במאנג'וריה: דאגו להתישבות ולא דאגו למדיניות ושלטון. ומה עלתה להם בכך כיום הזה? – עם כל מיליוני האכרים, הסועלים והסוחרים שלהם הם נעשים עבדים ליאפאנים. כדאי שנחשוב קצת על זה ונוסיף לקח.

א. מסתכל.

עצם העובדה, שהעם המרובה במספרו הולך ומשתעבר לעם הקטן במספרו, כלום עובדה זו אינה שלא לטובתו של העם הגדול במספרו והקטן בערכו? –

ומן הישוב הסיני במאנג'וריה יכולנו גם אנו, הציוניים, ללמוד משהו.הספרנים הציוניים מטיפים ל„בנין-הארץ” מתוך מינימום של